

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10, II. пош.
Конто почт. шад. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Гол. Редактор приймає
від 1—3 год. передпол.
Рукописи не зберігаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в краю 4-20 зл.
ЗА ГРАНИЦЮ:
В Англії 1 дол., Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7-50 зл., Німеччині 7-50
зм., Швейцарії 5 шв. фр.,
Чехословаччині 30 ч. к., Ру-
мунії 150 лей, Болгарії 7-50
зл., Австрії 7-50 зл., Захід-
ній Японії 1 зол.

**В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.**
ЦІНА
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
17 сот.

Вакаційні дарунки школі й учителям.

З різних українських державних гімназій — а є їх усього п'ять — доходить до нас відомості, які доказують зайвий раз, що слово „неспокоївка“ слід би вже давно винести зі словника живої мови та що логіка фактів є частенько в кінцевих часах рівнозначною з черговістю випадків, з яких кожний може послужити аразком заперечення всілякої логіки.

Шкільна влада придумала для цілого ряду старших і позачергових педагогів малу вакаційку несподіванку: раптове перенесення на іншу посаду. А зроблено це без дисциплінарного слідства, без особистого повідомлення, без ніяких мотивів, — зроблено це з людьми, обтяженими рідною і звязаними від чотирьох літ з даною місцевістю, у якій виховали вже цілі покоління. Просто гімназія дістає повідомлення від шкільної кураторії, що з днем 1. вересня такі-то вчителі перестануть рахуватися на лісті вчительського особистого складу, отже й прибирати в цій заведенню свою платню — та й годі. Куди вони перенесені? — можна лише розгадати, а чому? — й ніяка фантазія нічого не допоможе. А що тепер майже всі ті вчителі сидять ще десь по гірських дірах і глухих селах, вихиснуваючи як мога краще (міжко на пашпортовим розпорядженням п. Грабського!) заслужені фері, то й про своє перенесення нічого ще не знають. Чейже вчитель зовсім не обов'язаний, нічно натілюватися до зачиненої канцелярії дирекції або до відповідного відділу кураторії, чи випадково не аргументуватися їм яка нова календар. Придуть вони на кілька днів перед початком шкільного року й тоді почують, що не глючи ні години мають абирати шмаття і їхати на другий кінець краю а то й держави. А арештою колибі знала в момент оголошення світлою кураторією Соломонового рішення, що не багато їм допомогло це: бо це виступає арешт на два тижні перед бісцем вакацій. В такому положенні опинюються три вчителі філії академічної гімназії у Львові, п'ять учителів перемиської, здається один з головного заведення акад. гімназії у Львові, такі самі випадки торкаються української коломийської й тернопільської гімназій, а докладних чисел з переліченням імен не можна подати тільки тому, що нема гарантії, чи — поки газета вийде з під машини — шкільна влада не заарештує нового нереставлення посади в оригінальний забави снап-де-ріше.

Ця перша сторінка торкається чисто людського становища, яке чейже повинно грати певну роль у розпоряджених адміністрації, тим паче шкільної, яка покладена більш ніж який-небудь інший орган влади брати на увагу потреби одиниць, про яку стільки балакається в нових приписах шкільного виховання. Та є і другий бік тої поганої репанації.

Перед шкільною педагог, істатова-ний учитель середньої школи, не була обрана лише шкільною з ти-туди своєї освіти свого звичаю й

громадянського призначення, але й формально так мовити недоторкана. Поза дисциплінарною карою, учителя не мали права самовільно й без його згоди перекидати з одного місця на друге. Були відомі випадки, коли перенесений таким робом учитель не рухався з місця, внісши спротив до віденського міністерства і — з правила виграла справа. „Ale u nas inaczej“. Щоби мати вільну авторитарну руку, шкільна влада заповіла сама, що „pięta stabilizacji“ відносин у шкільній царині, і той стан ех іех петифікує щораз новими розпорядженнями, які йдуть в явний розрив з принципами модерної педагогії. Бож головною фундаментальною базою, на якій здвигнено саме ту стабілізацію вчительських посад, були мотиви чисто педагогічного характеру, такі ясні й очевидні, що нічого їх пригадувати. А вже безумовно — часте перенесення учителів з одного до другого заведення зачіпає не тільки особисті інтереси одиниць, але й по школі й по її учнях, які від першої до останньої класи повинні виховуватися під проводом і впливом тих самих педагогів, вихователів, які знають місцеve середовище, з якого рекрутуються школярі, і вже познайомились з душами довірених їм дітей.

Але „u nas“ педагогія підпорядкована перш усього експериментам, які знову такі свпливом експериментів національної політики, що важким каменем тяжить на всьому життю польської держави. Так і останні перенесення с, здається, в частині в зв'язку з офіційним введенням в українських державних гімназіях науки історії й географії на польській мові, а в частині мабуть з не-

благонадійністю жертвених козлів шкільної політики нинішньої влади. Про указ, який у виді вакаційного подарунку започатковує в українських класичних гімназіях

який є т. зв. утркаєтична школа, — треба буде говорити окремо; це надто важливий момент в історії українського шкільництва. Тут, придержуючись теїм, можна лише зазначити, що зі шкіль усувається передусім істориків (і географів), без огляду на їх заслуги і педагогічний хист та досвід.

Щож до політичної неблагонадійності наших вчителів, то, очевидно, вона є ідентифікована з усяким проявом зацікавлення культурно-освітнім чи взагалі якимнебудь громадянським життям. Деж таке видано, щоб поняття учителя української школи вільно було вазати з поняттям громадянина тої національності, до якої він належить з дїда прадіда! Але ба — тут теж, переглядаючи список перенесених учителів, приходиться розпесті пухами з дива: бо є між ними одиниці, які поза школою і своїм предметом, світа божого не бачили і в страху, щоби не наразити своєї дорожньої особи на неласку „власть імущих“, буквально й пальцем не рушили в користь якої-небудь ширшої громадянської роботи.

І. Н.-н.

Обіцянки в Обіцяній Землі.

З приводу сіоністичного конгресу.

1. Сіонізм і англійська політика.

Сіоністичний світовий конгрес, який почався у Відні має не тільки значіння для тих, що ближше або даліша цікавляться справою відродження Палестини як жидівської держави. З хвилиною, коли сіоністична мрія, завдяки химерам останньої війни та незбагненої у хитрощах англійської політики, здійснилась — сіонізм замість здобути нову силу у своїм розвитку, немов би заломався. Дійсність, яка здійснила мрії, вміє робити збитки фантастам.

Віденський сіоністичний конгрес стане ареною боротьби між учорашими однодумцями, яких нині розділили факти та досвіди останніх літ. Хочемо, крім цих фактів, зупинитись коротко на кількох інформациях, необхідних для арозуміння стадії, в якій опинились ідеологія сіоністів та справа Палестини.

Яким робом Англія, ні сіло ні нано, стала сіоністкою? Вона по-трібувала Палестини, щоби мати її в своїх руках, загорозити шлях

до Червоного моря і заволодіти залізничним шляхом до Арабії та Месопотамії. Та захопити Палестину силоміць, навіть підчас великої війни, якось було важко та не дїлювало. Для цього треба було мати економічні та моральні підстави. На протязі 20 років вона пробувала помиритись з Арабами, обороняючи їх перед Туреччиною, але Араби були або надто хитрі і розуміли цю гру або надто безпосередні в своїх національних почуваннях і не хотіли дипломатичної опіки. Тому Англія покористувалась иншим способом: взяла під свою опіку їх ворогів, Жидів, щоби протиставити їм нову силу. Відомо деклярація Бальфура здала Англії як стій симпатії всіх Жидів, які мусіли привітати Англію як свою авозволяницю.

Та зараз в 1920 р. можна було запримітити, що розум Англії щодо „сіоністичної орієнтації“ не йде в парі з її почуваннями. Коли палестинські Араби 4-го квітня 1920 р. організували в Єрусалимі жити-

ський погром (5 Жидів убитих і 211 ранених) — англійська адміністрація заховує неутраляність, а навіть роззброює жидівські відділи, організовані Жиботинським для самооборони! Жидів могла така дипломатія обурити до глибини душі. Тоді англійський уряд прикидається, буцім-то йому довсім не залежить на Палестині і що він, мовляв, може зійтися опіки на цією територією. Було це саме перед міжсоюзницькою конференцією в Сан-Ремо. Сіоністи захилювалися і починають обіжати англійцями добиватися у Лорда Джорджа розв'язки справи. Що-ж? англійський уряд ласкаво годиться прийняти над Палестиною мандат... на якому йому саме залежало. А вже не могли Жиди згодитись на самостійну державу при тій смішномалій цифрі населення у порівнянні з Арабами!

Палестинське питання входить в нову стадію. Англія не гадає зрікатися своєї старої політики і не стає рішуче на один бок. Міністр Черчилль заснував цю політику одною фразою: „Палестина стане батьківщиною нації, а не національною батьківщиною для Жидів“. А вже не можна було дражнити і так уже схвилюваних Арабів. Англійський уряд раз підтверджує Жидів проти Арабів, раз дозволяє на самоволоді Арабів зі шкодою жидівському населенню. Англійський надкомісар у Палестині сер Герберт Самуель, по п'яти роках такого дипломатичного правління, відходить і здає справоздання своєї діяльності. Останній висновок цього справоздання є те, що Англія не додержала ні одного пункту своєї зобов'язань.

Сер Самуель не тільки не приймав Жидів на становища урядовців у Палестині, але місяцями не погоджував прохання про візд, напівсані по гебрейському, тому, що ні один урядовець не знав гебрейської мови, а намісник „комісар“ не вважав вказанням звернутись до якогонебудь мешканця за поміччю і перекладом актів, що ждала на погодження. Навіть ті Жиди, що були урядовцями, були пригноблені покидати службу, а Жиди, буцім-то офіцери англійської армії, не могли дістатись на службу навіть до поліції. Ось кілька цифр: в 1921 р. було в Палестині 80.000 Жидів, 70.000 християн і 570.000 магометанців. На 2226 палестинських урядовців (не враховуючи британських та чужинних) було тоді 1049 християн, 534 магометанців і 593 Жидів. Весною цього року, коли число Жидів зросло на 116.000, а християн на 74.000, а магометанців на 616.000, відношення урядовців таке: 914 магометанців, 855 християн, 496 Жидів. Коли рахувати непалестинських урядовців (663), тоді Жиди матимуть тільки 17 пр. урядовців, та й ця цифра постійно маліє. На поліційній службі є Жидів тільки 10 пр.

Та найбільший удар, завданий жидівській державі за правління Герберта Самуеля, було адміністраційне відокремлення від мандатованої палестинської території Транс-Йорданії, в якій Англія поселила еміра Абдалла, проголосивши в травні 1923 р. її незалежність. Емір Абдалла — дохотого сина коро-

ля Гусейна, вибрала месопотамська шляхта в 1919 р. полодарем Іраку, коли його брат Файсуль, панував ще в Дамаску. Та коли в липні 1920 р. Французи прогнали його з Дамаску, в Англія дала йому як відшкодування корону Багдаду, призначену раніше для Абдалла, сарак Абдалла міг лишитись без престолу. Тоді англійський міністр Черчіль у порозумінні з палестинським намісником Самуелем сотворили для Абдалла малу нову державу. Палестина втратила при цьому своє „запілля“, а що разом з Трансjordанією мала всього 30000 квадрат. кілометр. управної землі, то де мали дітись ці мільйони обіцяних емігрантів по втраті Трансjordанії?

Коротко кажучи, коли палестинська батьківщина ще народилася, Англія відобрала їй половину території, щоби піддержувати арабську політику. За те обіцянки продовжувались.

По широкому світі.

В Англії поліція перевела докодження в різних військових гарнізонах у зв'язку з большевицькою пропагандою, веленою по касарнях. Арештовано в останні дні знову кількох агентів, які намагались роздати відповідних брошур та устною пропагандою знищити дисципліну в армії.

Страйк будівельних робітників вибух у Берліні на тлі заробіткових платнів. Страйк обняв теслів, мулярів та мул. помічників.

Кріза текстильного промислу в Чехословаччині проявилася конфліктом між працедавцями й робітниками, наслідком якого вимовлено службу 15.000 робітникам. Характеристично, що ті самі умови робітників, які відкинули чеські фабриканти, прийняли німецькі.

Президент Кулідін гадає скликати нову конференцію в справі обмеження морських зброєнь. Можна сумніватися, чи така конференція зійдеться, з огляду на силу різних конфліктів, які забирають і так всю увагу міжнар. дипломатії.

Поміж Польщею і Угорщиною напружені відносини в зв'язку зі ввезенням Польщею ввозу товарів з Угорщини. Угорська рада міністрів зайняла в цій справі покищо вижидуюче становище; за те угор-

ська преса дуже гостро критикує Польщу, забуваючи такі недавні ще взаїмні запевнення приязні.

В Сирії буцім то прийшло до замирення між Французами й повстанчим племенем Друзів коштом великих уступок Друзам і запевненням амністії справникам бунту.

Відповідь Франції в справі гарантійного пакту буде доручена Німеччині в другій половині біжучого тижня. Передасть її в Берліні окремий кур'єр, а слідуєчого дня буде оголошена одночасно в берлінській і паризькій пресі.

Металургічний страйк у Польщі обняв 46 більших фабрик, не рахуючи менших підприємств.

Загрожена нейтральність північн. держав.

Скандинавські і сумежні з ними малі держави належать на протязі останніх десятих літ до найщасливішійших в Європі. Вони не знали жаху війни, а конфлікти, які виринали між ними, полагоджувались. Здебільша в тій ідеальній атмосфері, про яку щоби нині мріє Ліга Націй.

Та що за Іронія сучасної доби! Саме нині, коли всі європейські держави невпинно розмовляють про мир і впевняють, що не бажають собі повороту такого страховища як остання війна, північні держави почувають, що мирна рівновага, в якій вони жили, стає щораз менше певною. Перш усього роля нейтрального глядача, яка принесла скандинавським державам підчас останньої війни такі великі матеріальні користі, стає щораз важшою. Старі добрі часи згоди в усім, на всі боки, минулись. І минулись саме тоді, коли ці держави ввійшли в склад Ліги Націй, яка має дбати за те, щоби всі держави жили в згоді в усім.

Швеція, Норвегія, Фінляндія, а навіть Данія та Голандія, бачуть, що покищо Ліга Націй не є досить сильним сторожем їх мирної політики. Ліга наложила на них обов'язки виступати солідарно в обороні загроженого загального миру, але сама не має відповідного апарату та сили, щоби забезпечити кордони тим малим країнам, яких мирна політика не викликає ніякого

сумніву. Тому щбраз частіше повторюються в цих країнах голоси про необхідність створення певного апарату для згашення можливої воєнної пожежі довкола них, як той, яким гасять пристрасти народів в Женеві до цього часу.

Північні країни найбільше зазурені політикою держав, які покищо не є навіть членами Ліги Націй: РСРР. і Німеччиною. Можливість воєнного конфлікту між Росією і Англією, і Росією та сумежними з нею державами, може потрапити організмом малих північних держав, мілітарно незначайно слабих. На випадок такого конфлікту ці малі держави будуть приневолені піддатись „економічним санкціям“, себто приспінатись до економічного бойкоту супроти нападаючої держави, але одночасно їх нейтральність стане сумнівною, коли сильна ворожа армія зможе без труднощів перейти через їхню територію. Тому, хоча всі вони похвально повне розбродження Данії, одночасно думають, нел способами забезпечення себе перед воєнним конфліктом, який силою приневолить їх покинути дотеперішню вигідну ролю нейтрального глядача.

З проєктом такого забезпечення саме виступив делегат Фінляндії до Ліги Націй, проф. Рафаїл Ерїх з Гельсінґфорсу. Він запропонував, щоби „малі мирні держави (т. зв. *états pacifiques*), які є членами Ліги, виступили перед Лігою зі спільною акцією, щоби одержати гарантії, на випадок нападу з боку таких держав, що не мають наміру шанувати істнующих договорів та означених кордонів“. „Мирною державою“ називає проф. Ерїх не лише таку, якої устрій та політика вказують на бажання жити мирно, але й таку, що льовляно годиться прийняти програму санкцій, вироблену Лігою, і піддатись обов'язкам, які з них випливають. Ліга Націй, на думку фінського представника, не повинна відмовитись від рішення, щоби вразі нападу на такі держави, держави вєдинені в Лізі Націй взяли на себе обов'язок негайно виступити в обороні, без попередніх дебат та „розглядання“ справи. Ліга Націй мала би дати також гарантії, що територія такої „мирної держави“ не буде зменшена ніякою новою постановою миру.

На гадку фінського делегата такі гарантії виключали би заздалегідь

порушення миру і мілітарні заважання небезпечних сусідів. Над цим проєктом радитикують спершу представники дотичних малих держав. Він стане мабуть підставою до спільного їх виступу в Женеві під час найближчої сесії Ліги. На всякий випадок: сильне зацікавлення цією справою в північних державах вказує на те, що доба їх пасивної нейтральності минулась і що вони хочать боронити її активно, новими засобами, згідно з новими домаганнями менту.

3 нових подій та ідей.

Безмежно великий і безмежно малий світ.

1. Безмежний простір.

Щоденно вживаємо слова „безмежно великий“; воно відповідає чомусь неясному пересвідченню про безконечність світових просторів. За те поняття „безмежно малий“ рідко у нас переминається в слово, яке помагає нам порозуміватись з іншими. Чи багато з нас думає про те, що ці два поняття „безмежно великого“ і „безмежно малого“ є центральними ідеями філософського світогляду?

Вирінає питання: чи цим поняттям відповідають у природі якісь реальні явища, чи це тільки конструкції нашого апарату думання? Геометрія каже нам, що просторини можна поширювати до „безмежних меж“ і ділити на неперимітно малі частинки. Та нас цікавить більше питання, чи якась фізичне тіло, незвичайно велике чи незвичайно мале, може бути означене, засозане у своїх обрисах. Пічнім з поняття „безмежно великого“.

Зоряне небо містить у собі безліч різноманітних тіл, різної величини, починаючи від космічної пилки, що кружляє неперимітно у просторах і змінює інколи спектр світих зір, а кінчаючи на великанських сонцях, які бачимо. У нашій соняшній системі Юпітер багато тисяч разів більший від Меркурія, але Сонце в тисячу разів більше від Юпітера. У порівнянні з якими ми сонцями зоряних систем, наше Сонце подобає на зірочку, завішену на ялинці. Нпр. зоря першої величини у констелаші Оріона, звана Бетельгейз, є щодо об'єму в тисячу разів більша як Сонце.

О. Саліковський.

2)

Посольство української держави до Галичини.

(З недавнього минулого.)

(Продовження.)

Послом від Української Держави до столиці Галичини Рада міністрів, чи — точнішше мовити — українська її група намітила В. К. Прокоповича, але він відмовився. Після цього раптом була висунута моя кандидатура. Я мешкав тоді по Інститутській вул. ч. 22 — над редакцією „Нової Ради“ і користувався її телефоном. 8-го листопада після обіду до мене позвонив з палати гетьмана небіжчик П. Я. Стебницький (тодішній міністр освіти), і повідомив, що він разом з О. Г. Лотоцьким (міністр ісповідань) та М. А. Славинським (міністр праці) висунули мою кандидатуру на голову дипломатичної місії до Галичини; що гетьман дуже сприятливо поставився до могого призначення і просить завтра, себто 9-го листопада, в 12-й годині зайти до нього, щоб остаточо вирішити справу: він, мовляв, надле ій поважне значіння і бажає, щоб посол Української Держави негайно виїхав до Львова.

— Що це ви вдумали, Петре Януаровичу? кажу я. Хібаж можна було таке робити, не поспитавши мене і хібаж ви не знаєте, що я зв'язаний умовою щодо організації нової української газети?

розпочав уже працю на широку скалю?...

Стебницький прохав вибачення, але пояснив, що більш відповідного кандидата вони не бачать, що часу на попередні розмови не було і що коли я рішуче не можу їхати до Галичини, то завтра сам і висловлю це гетьманові на аудієнції. Перед аудієнцією Стебницький прохав мене дати тамже такі у палаті до п. Палтова, який керував тоді міністерством закордонних справ замість Д. І. Дорошенка, що виїхав за кордон.

2—3 години пізніше, після цієї телефонної балаки, я одержав перепустку у гетьманську палату, надруковану на клаптикові кольорового паперу.

Нічого не поробиш — треба йти на розмову.

Мушу зазначити, що в той момент у мене не було жадних вагань що до цієї справи. Іхати послом до Львова я не міг. Поперше я не вважав себе фаховим політиком, а тим паче дипломатом. Подруге я не вірив у щирість та твердість української політики Скоропадського, яка весь час хилилася в бік Москви; так само мало вірив я у сприятливе ставлення його до кандидатури людини, яку два рази арештовували за час його гетьманування. Потрете я дійсно розпочав тоді велику працю у своєму справжньому фаху — організації великої і технічно удосконаленої української газети, незалежної від

сторонніх впливів, яку вважав конче потрібною.

Були в мене ще й інші міркування, які примушували відмовитись від високого призначення.

Тимчасом з почуття чести я не вважав можливим ухилитись від особистої розмови з гетьманом і на другий день, 9-го листопада, в 11½ год. був біля гетьманського палацу.

II.

Німецький жовір пропущав мене до гетьманського палацу. — Розмова з міністром Палтовим. — Політика чи провокація? — В кабінеті гетьмана. — Скоропадський і Пуришкевич. — Скоропадський — непримиренний ворог федерування з Росією. — 10 мільйонів корон для Галичини. — Моя згода їхати до Львова.

Мушу сказати, що перше моє враження було не з приємних. У кількох кроках від палати вулиця була перегорожена барканом із свіжих дощок, в якому пророблені були ворота, а біля воріт стояв вартовий — не українець, а Німець у шоломі і з багнетом на крісі. Він переглянув мою перепустку і дозволив пройти.

Через кілька хвилин я був у кабінеті п. Палтова. Це був корінний Росіянин, ні слова не говорив по українськи, але завжди підкреслював свою щире відданість ідеї української незалежної державності. Якраз перед цим у Києві настирливо кружляли чутки, що Палтов діяльно працює над проголошенням гетьмана Скоропадського королем України. Скільки в цьому було правди — не знаю

Палтов прийняв мене дуже чемно й привітно. Бажаючи довести мені конечність прийняття посади посла у Львові, він розпочав красномовно засовувати, яке велике значіння для України може мати контакт з Галичиною — саме через те, що вона могла дати нам силу досвідчених інтелігентних працівників. Українські державні інституції — зазначив д. Палтов — не мають тоді потреби в московських фахівцях, яких тепер, мовляв, доводиться запрошувати у великій кількості через брак української інтелігенції.

Така заява дуже мене здивувала. Мені відчулася в ній якась нещирість, щось лицемірне.

— Пане міністре, відповів я, теоретично усе це дуже добре і з цілком поділяю ваші думки, що корисно було підсилити наші установи галицькими працівниками але — вибачте — окрім теорії істнує ще сумна практика. Мені не хотілось відограти провокаторську ролю. Як міг би я кликати сюди на Україну, своїх братів, галицьких інтелігентів, коли мені, як і вам, пане міністре, добре відомо, що значна частина найбільш енергійних і дійсно свідомих працівників з нашої національної інтелігенції, що могли б бути корисними державі, валиються по в'язницях та в засланих? Яка може бути гарантія, що туди не попалиб і Галичане?

(Продовження — буде.)

жінки вийшли з жіночим адвокатом: на північ прийшла боронити свого клієнта не тільки з обстриженим волоссям, але ще в спортивних штатах. Предсідник суду не хотів такого адвоката допустити до розправи. Почалась кількогодина юридична дискусія про права жінки та адвоката в такій поважній ситуації. Справа пішла аж до поважного трибуналу в Парижі, який апелював до Союзової п'ятниці, що троту мужеської однієї адвоката, навіть як він є жінкою, ще не порушує поваги суду. Відомо нар., що англійські судді вибирають на себе перуки та спеціальні тоги. Чомуж іти мають бути менше поважні як перука?

Камізолюми замість панцирів. В Америці найкращим якийсь містер Бервальд камізолюми, які не пробиває куля. Для перевірки свого винаходу, сам одягнувся в таку камізолюку і дав у себе стріляти 12 особам одночасно з 45 калібрівого.

Цельофан. Так називається нововинайдений німецький препарат, який заступає дотеперішній шовний нетрикотаж або дорогий матеріял в промислі. Нпр. цельофаном легко лагося, желатина клеїться, — шовний матеріял крихкий, ладуго дорогий. Цельофан є препаратом ідеальним: це чистенька, нешерстка целюлоза, прозора і неперламиста, яка не допускає запаху, не розпускається в гарячій воді, дається ділити на найтонші листки і не горить. Ним можна покривати вікна крамниць, вживати як пакувального паперу для фіг, дактилів або шоколаду, — до виробу штучних квітів та предметів моди. У медичній практиці має широке примінення, бо заступає шовчик і надається до перелізків.

Зріст магомедастан. На конгресі місіонарів у Ітагесбурзі (Трансвааль, Півн. Африка) ствердили динне явище, що біля жінство у південній Африці шораз більше переходить на магомедастанську віру. Американський місіонар д-р Шемер вказав на методи, якими користуються магомедастанські місіонари: «С всім відомою тайною — казав він — що християнство таїть постійно в північній Африці у користь магомедастану; але мало хто знає, що таку саму тайну можна закріпити на півдні від Вандербей. У своїй місіонарській діяльності жінки я нагоду переконались про це в Капштадті. Дівчата, що стали матеріями, а яких родина відірвалася, блукаючи з дитиною, легко піддаються агітації магомедастанців, які розяснюють їм, що перейшовши на іслам, можуть знову придбати втрачену ними честь. Коли дівчина послухала цього аргументу, тоді находити для неї чоловіка, Магомедастан, а вона таким робом разом з дитиною переходить на магомедастан».

За скарбом ініасів. Не тільки герої лівостей для дітей, але сучасні жінки люде не втрачають надії віднайти казковий, затрачений скарб Ініасів. До таких належить жінка відомого амер. археолога пані Фанні Банделі, яка вибралась з цією метою до Болівії, на чолі з цілою експедицією. Вона нашла у своїй подорожі якогось старого провідника, який заваля, що є скарбодом Ініасів і може виявити тайну збереженого скарбу. Пані Банделі вже раніше пробувала зі своїм покійним чоловіком продертися через праліси, які закривають ослід кошичної могутньої цивілізації, де мав би знаходитись скарб Ініасів, але мусила вернутись під загрозою диких туземних племен. Може ще згодом почуємо про вислідок її нової експедиції.

ОСТАННІ ВІСТІ.

Справа Штайгера.

19. VIII. доручено Штайгерови акт обвинувачення під закидом кидання бомби на президента Войцеховського. Покликано 60 свідків. Розправа потрібає 30—40 днів. Відбудеться, мабуть, шойно перед жовтневою каденцією.

Розправа Філясевича.

23. IX. буде перед присяжним судом розправа Ром. Філясевича за чинство студ. Корнеллі.

Погрози комуністів прем. Гравскому.

Прем'єр Гравскі одержав від французьких і німецьких комуністів погрози, колиб засуджено Гігнера і тов., яких розправа саме відбувається у Варшаві. «Експ. Пор.» повідомляє, що польський уряд поручив інтервенувати своїм послам у справі повищих телеграм.

Троцький головою Ради оборони.

З Москви повідомляють, що Троцький іменованим головою Ради оборони. Це означає його пов-

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане редакція не відповідає.

Гінеколог

Д-р Рудольф Брайтер

211 повернув. 2-2
пл. Академічна 26, тел. 705.

ний поворот до влади, а є в зв'язі з уступленням найбільшого його противника Дзержинського. Дзерж. має бути умово хорий.

Нитай проти англ. і яп. фльоти.

Китайські влади заборонили англійським і японським кораблям причалювати до китайських пристаней. Англ. ген. консуль вислав до китайського уряду запит, чи то офіц. розпорядок і вказав, що це порушувало би права чужинців у Китаї та рівнялося би виводженню війни.

Японська фльота проти Америки.

Від 14. до 16. серпня були на Спокійному океані великі маневри японської фльоти, при участі 50 воєнних кораблів. Це відповідь на відвідини амер. фльотою Гавайських островів.

Папа і «цуд» над Вислою.

В роковини «цуду» над Вислою папа відправив окреме богослуження. Польським паломникам загадав у промові, що як був у Варшаві тому 5 літ і чув гук гармат, молився за перемогу поляків.

Біржа.

Львів, 20. серпня 1925.
Гроші.

Амер. дол. 578 — 582, канад. дол. 555 — 565, чеські кор. 01675 — 017, лот 00266 — 00275, франк. франк 025 — 02550, швейц. фр. 104 — 104, англ. фунт 2590 — 2620.

Золото. 20 кор. 2190 — 2210, 20 франк. 1990 — 2000, 20 марк. 2490 — 2500, 10 руб. 2750 — 2760.

Срібло. Астр. кор. 045 — 04550, 5 лв. кор. 235 — 238, флорени 120 — 122, рубл. 190 — 192, рубль дрібним сріблом 086 — 088.

† Посмертні згадки.

Франциска Кобринська, жінка відомого дікара д-ра Володимира Кобринського в Коломиї — упокоїлася нагло в наслідок недуги серця дня 29. червня н. р. Покійна походила з вимсько-польської родини — була за молодших літ учителькою у Мишці, печенізького повіту. І там жила близько з нашими селянами, котрі її за довголітню працю і людське повелення з дітьми та їх батьками незвичайно полюбляла. Вийшовши заміж за д-ра Володимира — жила через два роки в Кроїті, але тут за різних крам не могла жити з багатьма людьми довше проживати на чужині, де також нашла багато старих приятелів.

З кінцем 1889 р. вони перенеслися до Коломиї, і тут знаходились Покійна широке поле до діяльності. Її тесту, покійний о. Йосиф Кобринський з Мошани власне приступив до реалізації цієї цілої своєї життя, до будови «Народного Дому» в Коломиї. Помагав йому у тім цілий ряд патріотів, як Ол. Печерський, д-р Ол. Кузьмич, вк. коваль Блонський — а передовсім пок. Франциска Кобринська, котра вела всю Касову ділову частину підприємства, вилачувала робітників і т. ин.

Через довгі роки була вона чина в коломиїським «Жіночим Кругу», котрого кількакратно була головою. Ніколи не відмовляла вона допоміж при якінебудь підприємстві, де треба було обтерти слюзи бідному та чинно йому допомогти. Людина незвичайної доброти і такту — вона мала лише ширших приятелів, а безумовно ніяких ворогів. В останніх роках занепадала на здоров'я, так, що місяцями не виходила згаданої з хати. Тяжка хвороба горяччової і різної доброти і благородної як Мати — доньки — дуже її прибила. Піддержувала вона далі дружні зносини з селянами, а славна — на жаль — також вже покійна, визначна декламаторка — селянка Анна Ткачук — належала до її найближчих приятелів. Покійна була людиною високої інтелекції, очитана і музикальна, з серцем повним все чинної любові до ближнього. І нещаслива донька Ольга Ліницька померла в місяць по смерті Матері. Ось які страшні нещастя завилися на

голову загальнолюбного і поважного д-ра В. Кобринського.

Нехай загальне співчуття з боку всіх суспільних клас нашої нашої, буде йому розвагою у його тяжкій горю та дасть йому силу мужу його пережити.

Д-р Н. Тр.

Назвир Чопови, друкарський складач, помер дня 18. серпня н. р. в Старій кол. Хирова, в 60 році життя. Померший працював як складач різних 45 літ у різних друкарнях у Львові, переважно в друкарні Н. Т. ім. Шевченка а останньо доп. літа в друкарні Виз. Сп. «Діло». Помер нагло, будучи на відпустці в Старій. Зада свого чесного характеру і товариського поведіння, поминаю по собі ширший ахль товаришів. В. И. П.

ОПОВІСТКИ.

Український Хор Мотна.

П'ятниця 21. VIII. Микулчин.
Субота 22. VIII. Микулчин.
Неділя 23. VIII. Яремче.
Понеділок 24. VIII. Яремче.
Второк 25. VIII. Надвірна.
П'ятниця 28. VIII. Надвірна.
Середа 29. VIII. Битків.
Четвер 27. VIII. Битків. 115 14-2

Репертуар Українського Наддніпрянського Театру О. Мітневич.

Бучач:
22. VIII. «Сатана».
23. VIII. «Запорожський кляд». 131 14-2

Управа дівочої гімназії УПТ. в Станіславові (жвл. Липова 80) подає до відом. що 1) додаткові вступні іспити до класу II—VII в дніх 29. і 31. серпня н. р., 2) поправки 31. серпня, 3) вступні іспити до I (першої) класу 31. серпня, 4) вписи що-дня (від 20 серпня). Н. Даниш. 221 2-3

Кожини УПТ. в Яворові відкриває з днем 1. вересня н. р. першу класу три (евент. дв.-літньої) торговельної школи. Приймається молодь обох полов у віці 14—17 років, що скінчила сім клас народної або три класи середньої школи (дівка з латини не є перешкодою), евент. піддається відповідному вступному іспитові. — Учні торговельної школи можуть рефлексувати на пошук до місцевої бурси. — Всіх інформацій уділяє Управа гімназії УПТ. в Яворові. 224 2-5

Вписи 1) до дволітньої і трілітньої Школи торговельної для тих, що покінчили 7 клас всеародної або 3 класи середньої школи; 2) до дволітнього ліцею торговельного, з 6. кл. середньої школи; 3) на односторонній курс торговельний для абитурантів приймає Торговельна школа Тов. «Просвіта» у Львові вул. Корняків ч. 1. III. від 10—12 рано в дніх 29. серпня до 1. вересня. Наука в школі 2. вересня 1925. 1-3

Управа дівочої гімназії УПТ. в Теонополі повідомляє сим всіх інтересованих, що вступні іспити до I. класу відбулись в дні 29. серпня в год 10. рано; поправки, доповнюючі і вступні іспити до класу II—VI. в дніх 31. серпня і 1. вересня в 2. год, рано. Вписи до всіх клас до дня 1. вересня 5. год. попол. Початок шкільного року 1925/26 1. вересня в год. 8. рано. Конференція родичів та опікунів 31. серпня о год. 4. попол. в львівській гімназії. Визначається всіх родичів і опікунів учениць цієї гімназії явитись на конференцію. — Д-р Никіфор Гіряк, управитель. 228 1-3

В Бурсі ім. Івана Франка в Яворові є ще вільні кімнати для місць. — Прийняття до бурси гарантує Управа Бурси також прийняття до місцевої гімназії УПТ, чи в I. кл. місцевої торговельної школи. Всіх інформацій уділяє устно або письменно Управа Бурси. 225 1-3

В приватній українській гімназії У. П. Т. в Драгобичі відбуються вступні іспити до класу II—VII. 29. серпня н. р. та вступні іспити до I. класу 31. серпня. Вписи до 31. серпня н. р. — Управа Гімназії. 230 1-3

Дрібні оголошення.

ПІДЛІОТЕ, купелене заведення, 700 метрів понад урвень моря в долиниських Карпатах, тоєтий сезон від 20-ого серпня до кінця вересня. Горчі купелі мінеральної води в недугах ревматизму, гістії і по. Сітківка і купелі. Харч. помешкання і купелі зникли. Комунікації вузкоколійною залізницею заплановані. — Стая залізнична Брошнів на лінії Станіслав-Львів. 236 1-3

ПРИЙМУ на мешкання з харчем учнів низших гімназійних клас. Зголошення до Адміністрації «Діло» під «Професор». 231 1-3

ОЖЕНИТЬСЯ студент з панною, визначуючи осібно до Канади студіювати. Жінка пера півніком. На весну забере дружину в Канаду. За дискрецією рунуться. Гарні малючі мають перешкоду. Знаючи і листи слати: Баржані, poste restante, Дубик. 229 1-1

ХГО знайшов би агублене свідчення арлюсти на найвищо Ева Ваймівна. Рогатин буде ласкавий повернути на повину адресу, в противім разі ублажність. 232 1-1

2 УЧНІВ з низших гімн. клас прийме на мешкання і харч інтелігентна родина при вул. Сагіги близько гімназії, інформації в Соціалістичній Базарі, вул. Руська, Львів. 233 1-1

УКРАЇНСЬКИЙ Наддніпрянський Театр О. Мітневич пошукує тенорів з виоким голосом, бажаний репертуар: «Гогол» до 23. VIII. надсилати до Бучача, давши адресу буде подана в репертуарі. 234 1-3

О. БЛАГОДІР прийме даліше замовлення строєння й наповня фонтанів вул. Сікстуська 11. Дім Шопена. 176 4-1

УЧЕНИЦІ НИЗШИХ КЛАС гімназійних або влітлових, люблять прижиттєвня в українській домі у Львові. Близько інформації в книгарні ім. Шевченка, Ринок ч. 10. 227 2-2

УРЯДНИЧА РОДИНА прийме 3 учнів з низших клас на мешкання з харчем. Зголошення: вул. Грунвальдська ч. 9, партер на ліво. 217 2-1

УЧИТЕЛЬКА, пристійна, латінової мови, молода, не бідна, з браку знакомства пошукує отселою домогою товариства життя, поважного муніву з вищою духовною культурою, на становищі. Зголошення по можності зі збіжкою за зворот котрої рунуться, слати до Адміністрації під «Трускавка». 218 2-2

ПОШУКУЄТЬСЯ приміщення при побиті для двох (2) учениць IV. і V. кл. гімн. Условини: добра опіка і харчовий харч. Зголошення на адресу: о. П. Купча, Острів Чорн., п. Бориничі. 201 3-3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

ПОДЯНА.

Пріята тяжким Горем іза скороні стижної смерті мого найдорожшого мужа бл. п. Захара Скварка висказую отсім мою глибоку вдячність всім почитальним і знакомим, які зволіли обкласти мені в моїм горю ділом і словом своє правдиве співчуття, а могому покійному мужеві віддати останню прислугу. Особливо скажу мою ширю подяку Високодостойному о. деканові Русинюві, який ласкаво і безітересно зайнявся сумним похоронним обрядом, та Вєч. Духовенством, що ласкаво ласкало участь в тім обряді. Шчою вдячна Вєч. ПП. Др. Іванові Шпаловському, Др. Василеєвському і Др. Кошнерову за ласкаву поміж могому покійному мужеві в часі його тяжкої недуги, Високоповажним Палам: меценасом Др. Андрієм Чайковському, Панилові Стюзарові і Антонові Кузьмичові за несення поміжі бл. п. могому мужеві і заняття підчас моєї несприятливості його особою. Сєвєрєнь дякую Надієві Раді і Управі Покуттяського Союзу на руки Вєч. П. ради. Тимєвєч за ласкаве заняття піснми похоронком. Моя ширя подяка Вєч. П. нж. Павликовському, делегатові Рєзайовському Союзу, п. Вайдалі, делегатові Мостишині п. Дир. Сабатові, делегатові кооператив Покуття і п. Михайлові Лаврукові, делегатові сєлєнєства Покуття за їх ширі прєшєвальні слова над могому покійному. Шчою дякую Вєч. п. меценасом д-рові Іванові Турянському за прєшєвальні словєня над домовною Покійника бл. п. Народного Дону. Дякую хороні на руки Вєч. П. Стєпанового, та всім сєлєнєцям і позімєсєнєцям Громадєнєям, які своєю участю прігчєнілись до звєличєння пам'яті могого покійного мужа та несди мені в моїм тяжким горю слова розваги і потіхє. Зє все тє моє сєрєчєне Спасє-Бі!

Коломия, в серпні 1925.

235 1-1 Броніслава Скваркова, вдова

Пєрльмуттєва Ультрамєринє є найкращою і найвдячєнєнєю красєною до бієлє, вєчєнє і малюєнєнє. Спеціальєна ультрамєринє для пукровєрєнє і текстєлєнєх фабрик.

Фабрика ультрамєринє

Х. Пєрльмуттєр

Львів-Зєнєсєнєнє,

190 бюрє вул. Сєлєчєнє 26. 2-10

Партитури на малу оркєстрє і фортєпєно до пєсє

1. Сєвєтєнє на Гєлєчєрєчє по 10 зєл.
2. Ніч під Ієвєнє Купєлє - 5 "
3. Ой не ходи Грієшє - 5 "
4. Нєзєлєнєк - 4 "
5. Як кобєлєсє та чєркє - 4 "
6. Буєвєлєчєнє - 5 "

Зє одєн пріємрєнєк бєз коштєв прєдєстєлєнє зє тєжєкє імє драмєтичєнє тєорє, шємєнє, мєстєкє, пєрєкє, крєпє до аусє і брєв, пєрєкє рїжєного рєдє нєбутьє мєжєнє Коопєратєнє «Український Тєатр» Львів, 212 Руськє 18. I. пєчє. 2-3